

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

א"פ 17-08-54044 אגודה למען הקשיש נ' פלוני ואלמוני ואח'

בפני כב' סגן נשיא, השופט אסף זגורי

מבקשים אגודה למען קשיש ע"ר 580149045
בית אבות ד.

נגד

משיבים 1. היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה
2. פלוני
3. אלמוני

בעניינה של פלונית – אשה שמונה לה אפוטרופוס

פסק דין

- 1
2 מי אנחנו שניטול חיים מאחר שתלוי בנו?
3
4 הרקע:
5 1. המשיבים 2-3 הם ילדיה של פלונית (להלן: "פלונית") בת ה-97 והם מונו כאפוטרופוסים על
6 כל ענייניה בצו של בית משפט זה במסגרת תיק 17-03-58884.
7
8 2. ביום 2/2/2017 התקבלה פלונית לבית האבות בד. (להלן: "בית האבות") וזאת כשהיא במצב
9 ירוד מכל הבחינות ובמצב בו היא מוגדרת כסיעודית מורכבת.
10
11 3. עם קבלתה לבית האבות עלה הצורך להזין את פלונית באופן מלאכותי שעה שהיא סובלת
12 מיקשיי בליעה. הוצע לאפוטרופוסים של פלונית להזינה באמצעות זונדה או באמצעות peg
13 והם בחרו בחלופה הראשונה. טיפול זה הוכיח עצמו ופלונית עלתה במשקל. בנוסף, חל שיפור
14 בפצעי הלחץ מהם סבלה ואט אט שונה מצבה מסייעודית מורכבת לסייעודית.
15
16 4. ביום 17/8/17 פנו המשיבים 2-3 לבית האבות בבקשה להפסיק את הזנתה של פלונית
17 באמצעות הזונדה. פנייתם זו גובתה גם במכתב תתום על ידם בו נימקו את בקשתם בארבעה
18 טעמים אלה:
19 4.1. אימנו לא מתקשרת עם הסובבים אותה.
20 4.2. אינה מזהה דמויות הקרובות לה.
21 4.3. לא עצמאית בכלל ואינה מתפקדת.
22 4.4. לא אוכלת ואינה מנקה את גופה.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

א"פ 17-08-54044 אגודה למען הקשיש נ' פלוני ואלמוני ואח'

- 1 **יבשל הסיבות המפורטות מעלה ועל מנת להקל את חייה של אימנו, החלטנו לקבל החלטה**
 2 **זו לאחר שיקולים שנעשו בכובד ראש" סיכמו המשיבים את פנייתם.**
 3
 4 5. עם היוודע דבר פניית המשיבים לבית האבות, הגיש האחרון את התובענה שבכותרת וכן
 5 בקשה לסעד זמני שימנע מהמשיבים לעשות כן. ניתן צו במיעמד צד אחד, ונקבע דיון להיום
 6 במעמד הצדדים בפניי שנערך לפני מספר שעות.
 7
 8 **טענות בית האבות וב"כ היועמ"ש :**
 9
 10 6. ב"כ היועמ"ש ובית האבות מחזיקים בדעה זוהו ולפיה אין כל מקום להיענות בחיוב לבקשת
 11 המשיבים הואיל והמשמעות של היענות שכזו הינה אחת – גרימת מותה של פלונית.
 12
 13 7. הם הצביעו על כך, כי נכון להיום פלונית אינה מצויה בסכנת חיים ויכולה לחיות באמצעות
 14 ההזנה המלאכותית תקופה נוספת, לא ידועה.
 15
 16 8. לגישתם, בנסיבות העניין לא חלות הוראות חוק החולה הנוטה למות תשס"ב – 2005, שכן
 17 אינה סובלת מכל מחלה סופנית חשוכת מרפא ואף אם היה כך מצב הדברים הרי שגם לפי
 18 הוראות אותו חוק אין מקום להפסיק טיפול רפואי שכבר ניתן לה (קרי הוצאת הזונדה).
 19
 20 9. ב"כ היועמ"ש הוסיפה עוד, כי המשיבים בעצם הבקשה פועלים בניגוד למינוי ולחובתם
 21 כאפוטרופוסים לשמור על חייה ובריאותה של אמם שעה שהם יודעים שהיענות בחיוב למחלך
 22 המבוקש על ידם יוביל למותה. על כן, ביקשה לדחות הבקשה ואף לקבוע כי האפוטרופוסים
 23 יהיו מחוייבים לפעול בכל עניין רפואי הנוגע לאמם בהתאם להוראות הצוות של בית האבות
 24 והוראות הצוות הרפואי.
 25
 26 **טענות המשיבים/האפוטרופוסים :**
 27
 28 10. חשוב לפתוח ולציין, כי בקשת המשיבים להוציא את חיבור הזונדה מאמם נעשתה בידועין,
 29 כי הדבר יוביל למותה.
 30
 31 11. המשיבים לא היו מיוצגים בהליך והתקשו להבין מדוע מתנגדים ב"כ היועמ"ש ובית האבות
 32 לבקשתם שלטעמם מתיישבת עם האינטרס של אמם. הם טענו, כי אביהם כאשר היה בגיל
 33 מבוגר ולא יכול היה לתפקד כבעבר ביטא רצונו שאינו רוצה בחיים עוד והם מקישים מדבריו
 34 גם לאמם. עם זאת הודו כי האם לא הותירה צוואה שכזו ומעולם לא התבטאה כך בפניהם.
 35

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

א"פ 17-08-54044 אגודה למען הקשיש נ' פלוני ואלמוני ואח'

12. לדברי המשיבים, ישנו אינטרס כלכלי לבית האבות להחזיק את אימם בחיים כדי לקבל את התשלום החודשי בגין שהייתה שם ולכן בלבד מתנגד בית האבות לבקשתם.
13. כל נסיונות בית המשפט להניא המשיבים מרצונם זה לא עלה יפה והם ביקשו הכרעה שיפוטית.
- דברי הרופא :**
14. בדיון היום נכח גם רופא מבית האבות המכיר את פלונית והטיפול בה ואשר העיד באופן חד משמעי, כי היענות בחיוב לבקשת המשיבים 2-3 משמעותה גרימת מותה. לדבריו, הוא כרופא אינו יכול לפעול לפי בקשתם בודעו כי הדבר יגרום למותה.
15. לדברי הרופא, יכולים היו המשיבים לקבל החלטה על הזנה אחרת של פלונית באמצעות Peg ובכך להקל על חוסר הנעימות שבוודאי היא חשה כתוצאה מהזנה בזונדה וכי ניתן גם כיום להמיר דרכי ההזנה.
16. כך הייתה עדות הרופא בפניי היום :
- "אני הרופא המטפל, ליוויתי את החולה מאז קבלתה. החולה הגיעה אלינו במצב ירוד, פצעי לחץ, תת משקל וסימנים של תת תזונה לפי בדיקות מעבדה. הגברת עם שטיון, ירידה תפקודית קשה, לא מתקשרת בכלל, יש לה בעיה ברפלקס הבליעה, כל סיבה יכולה להיות דלקת ריאות, אין לה תקינות בכלל. מאז קבלתה חל שיפור ניכר. בקבלה היא היתה עם תת טיפול של בלוטת התריס, אולי שנים לא היתה מטופלת. התחלנו טיפול בהתאם ורק לאחרונה הדברים מתייצבים. יש שיפור, עליה במשקל, היא מוהנת דרך הזונדה. למרות מצבה הקשה, בתור רופא להוציא זונדה בחולה כזו, זה כמו חולה מונשם שמנתקים מהנשמה. זה המתת חסד. אתם יכולים לבקש דברים אחרים אבל להוציא זונדה זה לא אתי ולא נשמע. הזונדה זה דבר לא נעים. הספקנו לעשות אפטרופוס הכוונה להכניס צינורית שיוצאת מהבטן פחות סבל. מתחילים עם זונדה ואחר כך משפר תזונה. היום אפשר לשנות לצינורית מהבטן, אבל המשפחה לא מעוניינת".
- דברי העו"ס מבית האבות :**
17. העו"ס חיוקה את דברי הרופא וב"כ בית האבות והוסיפה, כי למעשה בשל ההטבה במצבה הגופני של פלונית, היא הפכה מסייעודית מורכבת לסייעודית. שינוי הסטטוס הביא לכך

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

א"פ 17-08-54044 אגודה למען הקשיש נ' פלוני ואלמוני ואח'

- 1 שבמקום מימון שהייתה בבית האבות באופן מלא על יד משרד הבריאות, נדרשת כעת
2 השתתפות של ילדיה במימון שהיית אמם שם לפי קוד משרד הבריאות.
3
- 4 18. העו"ס הייתה בטוחה שהמשיבים יחזרו בהם מדרישתם לנתק את הזונדה והופתעה מאוד
5 מכך שעמדו עליה.
6
- 7 **דיון והכרעה:**
8
- 9 19. ראשית, דין הבקשה של המשיבים להידחות מאחר והם למעשה אינם מייצגים את אינטרסי
10 פלונית. הם לא הציגו בפניי כל אינדיקציה לכך שרצון אמם היה לסיים את חייה בנסיבות
11 אלו, כי הותירה צוואה שכזו, כי התבטאה כך בעבר ולמעשה הם הודו, כי מדובר ברצונם
12 ובתפיסתם שלהם.
13
- 14 20. המשיבים שהם אפטרופוסים של אמם אמורים לדאוג לחייה ולא לגרום לסיומם. ככאלה
15 איני יכול לראות בהם כמי שבאמת ובתמים דואגים לטובתה, אלא כמי שסבורים שחייה אינם
16 חיים ואין מקום להאריכם. בכך אין די לפי עקרונות וערכי שיטתנו המשפטית כדי להביא
17 לסיום חייו של אדם – חיים התלויים בידי הזולת בשל מצבו הרפואי.
18
- 19 21. על מועמדה של הזכות לחיים דומה שאין צורך להכביר במילים (ראו בהקשר הרפואי של
20 זכויות החולה: א' כרמי **בריאות ומשפט** (כרך א) בעמ' 797). די לציון, כי זוהי זכות יסוד
21 עילאית ומקודשת כמעט בכל שיטות המשפט המודרניות המכירות בזכויות היסוד של האדם.
22
- 23 22. האיסור על נטילת חיים מופיע גם בעשרת הדברות ("לא תרצח") והוא מגובה בעקרונות
24 הלכתיים נוספים המצביעים לא רק על איסורים שבעשייה אלא גם על חובות עשה שמטרתן
25 שמירה על החיים. כזו היא, למשל, חובתו – ולא רק חירותו – של הרופא לרפא, אשר אינה
26 נדחית מפני החשש שרווח בקרב דתות שונות שלפיו "אין לו לאדם לרפא מה שהאל מוחץ,
27 ולהתערב כביכול במה שנגזר למעלה" (ראו ע"א 506/88 **שפר נ' מדינת ישראל**, פורסם
28 במאגרים, בעמ' 107). עקרון קדושת החיים הוא המקור הרעיוני גם לחובת ההצלה של אדם
29 הנתון בסכנה, הנלמדת מהאמור בתורה: "לא תעמד על-דם רעך" (ויקרא, יט, טו וא), והוא
30 גם העוגן שעליו נשענת החובה (והמצווה) להתרפא שבה מחויב החולה עצמו, ככתוב:
31 "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם" (דברים, ד, טו ו); וכן ראו פרשת שפר בעמ' 114 ואילך). בבסיס
32 מצוות וחובות אלו במשפט העברי שעניינן בשלמות החיים ובקדושתם עומדת ההשקפה
33 היהודית, שלפיה האדם נברא בצלם אלוקים, וכדבריו של המשנה לנשיא דאז השופט מנחם
34 אלון: "בריאת האדם בצלם אלוקים יסוד מוסד היא לערך חיי כל אדם, ומקור היא לזכויות

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

א"פ 17-08-54044 אגודה למען הקשיש נ' פלוני ואלמוני ואח'

- 1 יסוד של כבוד האדם וחירותו" (ע"א 506/88 יעל שפר נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(1) 87 בעמ' 166 (1993)).
- 2
- 3
- 4 23. על כך יש להוסיף את הוראות חוקתנו המטריאלית – שעה שחוק יסוד כבוד האדם וחירותו
- 5 קובע שכל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו ואין לפגוע באלה. כפי שאמר יפה כבי
- 6 השופט אורי גורן בהליך דומה מאוד, **מהזכות לחיים נלמדת גם החובה להגן על החיים** (ה"פ
- 7 (ת"א) 603/05 פלוני נ' ארבל מרכז גריאטרי, פס"מ תשס"ד (1) 865 בעמ' 880). אמנם לא
- 8 מדובר בחובה מוחלטת אך לא מצאתי בנסיבות העניין זכויות או אינטרסים מתנגשים זולת
- 9 רצון המשיבים להפסיק את חיי אמם שבעיניהם הם "אינם חיים". כאמור בנסיבות העניין
- 10 שבפניי אין מדובר בהתנגשות בין קדושת החיים וחובת הצלתם ושמירתם לבין רצון מפורש
- 11 כלשהו של פלונית להפסיקם. הרצון אינו של פלונית אלא של ילדיה. איננו יודעים מה פלונית
- 12 רוצה בעבר או בהווה בנסיבות אלו.
- 13
- 14 24. כאמור בעמדת ב"כ היועמ"ש ובעמדת בית האבות חוק החולה הנוטה למות, אינו חל בנסיבות
- 15 העניין ואפילו היה חל הרי מדובר בהפסקת טיפול רפואי שכבר ניתן ועל כן לא ניתן להיענות
- 16 לבקשה של האפוטרופוסים מכוחו.
- 17
- 18 25. בסופו של יום, סבורני, כי שיטתנו המשפטית המבכרת את אינטרס החיים וקדושתם וההגנה
- 19 עליהם (כמו גם תורתנו), היא המצפן לאורו יש לדחות הבקשה. החיים ניתנו לנו על ידי הבורא,
- 20 אנו מצווים לעשות כל שלא ידונו לשמור עליהם, גם אם זיוום דעך לאור הקשיים הרפואיים
- 21 והשיטיון. חיים הם עדיין חיים. את סיומם, בנסיבות המיקרה בו רצון פלונית אינו ידוע או
- 22 ניתן לשיעור, יש להותיר לבורא.
- 23
- 24 26. לאור כל האמור לעיל אני נעתר בחיוב לתביעת ובקשת בית האבות ולעמדת ב"כ היועמ"ש
- 25 וקובע בזה כדלהלן:
- 26
- 27 26.1 נדחית בזה בקשת האפוטרופוסים להפסיק הזנתה של פלונית.
- 28 26.2 ניתן בזה צו לבית האבות ולבית חולים העמק (במידת הצורך) לבצע הליך המכונה
- 29 (Peg) בקרבה של פלונית במקום הזנה בזונדה.
- 30 26.3 האפוטרופוסים מצווים בזה לפעול לפי הוראות הצוות הרפואי והסיעודי, הן בבית
- 31 החולים והן בבית האבות ונאסר עליהם לבצע כל שינוי במצבה הבריאותי ובמקום
- 32 הימצאה ללא צו שיפוטי.
- 33
- 34 27. המזכירות תמציא לצדדים ותסגור התיק ללא צו להוצאות.
- 35

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

א"פ 54044-08-17 אגודה למען הקשיש נ' פלוני ואלמוני ואח'

- 1
- 2
- 3

ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים של הצדדים
ניתן היום, י"ג אלול תשע"ז, 04 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.

אסף זוררי, סגן נשיא

- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10